

Katalin Kovalcsik, Szlovákiai oláh cigány népdalok = Vlach Gypsy Folk Songs in Slovakia, Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet = Institute for Musicology of the Hungarian Academy for Sciences, Budapest 1985, 187 str.

Sa zadovoljstvom pozdravljamo objavljivanje prve knjige iz ciklusa *Európai cigány népzene (Romska folklorna glazba Evrope)* kojom izdavač (Muzikološki institut Mađarske akademije znanosti) nastoji potaknuti istraživače iz drugih zemalja na (kolektivno) rješavanje problematike nacionalnih i romskih folklornih tradicija. Sustavno iznesena građa, koja obuhvaća pedeset notnih zapisa, dvadeset crno-bijelih fotografija koje nisu u neposrednoj vezi s izvođačima, te petnaest stranica zanimljivog teksta na mađarskom i engleskom jeziku, plod je terenskog istraživanja Kovalcsikove u suradnji sa Slovačkom akademijom znanosti u jesen 1981. Autorica, koju poznajemo sa znanstvenih skupova i u našoj zemlji (Zagreb, 1985, Sarajevo 1986), izabrala je Vlaške Rome (Vlašika) kao tradiciji najodaniju romsku skupinu ne samo u Slovačkoj (Mađarski Romi - Romungre i Slovački Romi - Servika). Vlaški Romi, doseljenici iz rumunjskoga govornog područja, sebe nazivaju nomadskim Romima premda u Slovačkoj, doduše tek odnedavno, žive u stalnim naseljima o čemu svjedoče fotografije u završnom dijelu knjige. Kovalcsikova je tonsku glazbenu građu razdijelila na polagane (primjeri 1-37) i plesne napjeve (38-50) i predočila je dobrim i preglednim notnim zapisima, uz prijevode uglavnom strofnih romskih tekstova na mađarski i engleski. Posebnu pažnju autorica je posvetila glazbenim značajkama polaganih napjeva (izrazita varijabilnost), stihovima (poosobljavanje tema od strane izvođača) i načinu izvođenja (bez glazbala), te plesnim melodijama i melodijama koje su našle mjesto u zbirci. Tako, primjerice, saznajemo da Vlaški Romi u Slovačkoj izvide relativno malen broj napjeva poznat svim članovima zajednice, uglavnom u povodu sajмова, svadbi i hodočašća, pri čemu postoji generacijska i spolna odvojenost. Kao što je rečeno u prvoj rečenici ovog prikaza, jedna od pobuda Kovalcsikove i Muzikološkog instituta

Mađarske akademije znanosti u povodu izlaska ovog nesumnjivo uspješnog izdanja jest buđenje interesa za problematiku romske glazbe u evropskim zemljama, pa valja podsjetiti da je Jugoslavija među državama Starog kontinenta u samom vrhu po broju Roma i da početna nastojanja Andrijane Gojković među našim etnomuzikolozima još uvijek nisu naišla na potreban odaziv. Stoga na koncu ističem i poticajnu snagu kao dodatnu vrlinu ove knjige Katalin Kovalcsik.

SVANIBOR PETTAN

Musik der Türken in Deutschland, herausgegeben von Max Peter Baumann, Verlag Yvonne Landeck, Kassel 1985, 230 str.

Pred nama je trinaest priloga različitih autora objedinjenih u izvanredno zanimljivom izdanju, posvećenom sjećanju na jednog od najuspješnijih istraživača turske tradicijske glazbe, Kurta Reinharda (1914-1979). Inicijativa za skupno djelo *Glazba Turaka u Njemačkoj* nastala je u sklopu seminara za komparativnu muzikologiju pri ustanovi Freie Universität u Zapadnom Berlinu. U tom dvomilijunskom gradu Turci su najbrojnija skupina stranaca; procjenjuje se da ih ima oko devedeset tisuća. Ursula Reinhard, Wolf Dietrich i Max Peter Baumann u zajedništvu s pohađateljima seminara pružili su cjelovit uvid u raznovrsne aspekte glazbenog života turskih "gastarbajtera", obuhvativši narodnu, klasičnu i zabavnu glazbu, poteškoće i uspjehe pojedinih ansambala, glazbala, školstvo i drugo. Zanimalo ih je i zbližavanje dviju različitih kultura na području glazbe, za što, kako su zaključili, najbolji uvjeti postoje u predškolskim i školskim ustanovama. Promijenjeni uvjeti, dokumentirano je u ovoj knjizi džepne veličine na 230 stranica, odrazili su se na glazbenu praksu, napjeve, sastave, glazbala i njihove funkcije. Tako npr. saz, tradicijsko tržačko glazbalo kojim se prate tzv. *aşik*-pjevači, u novom kontekstu sudjeluje u zbornim priredbama. Potcjenjivački stav prema starijim *davul-zurna* sastavima uz favo-